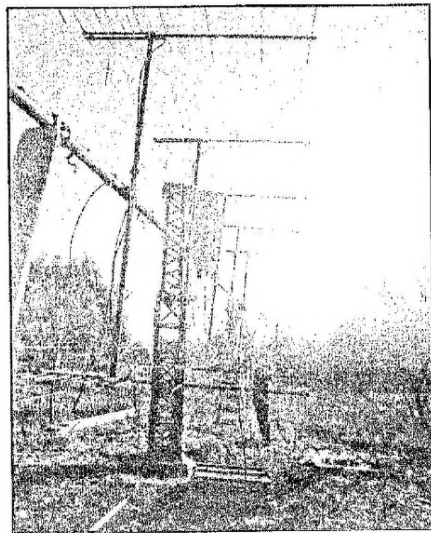
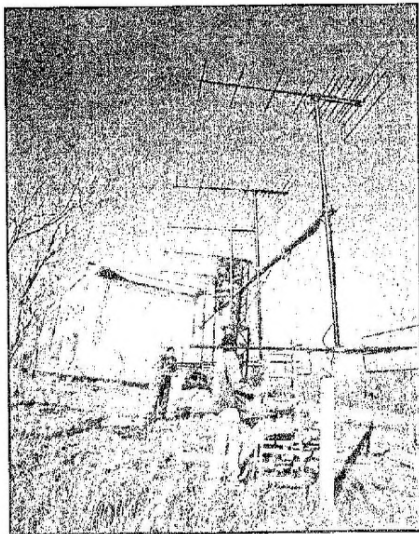

Meteorok

Antennaerdő Baján

Megvalósulni látszik a Bajai Bemutató Csillagvizsgáló és az MCSE Bácskai Csoportjának rádiós meteorészlelő bázisa! A korábbiakban a bajai Alcyone csillagászati szakcsoport tagjaival többször kísérleteztünk nagyobb meteorrajok csúcsaktivitásának idején a meteorok rádiós észlelésével. Évekkel korábban megszületett az ötlet: tökéletesítsük a módszert egy nagyobb irányérzékenységű és precízebb antennarendszerrel, valamint hozzá csatlakoztatható fejlett vevőberendezéssel.

2000 októberében hosszas vajúdas után félidejéhez érkezett a bázis üzembe helyezése. Daru segítségével felállítottuk az antennarendszert. A Yagi antennák egy kiszolgált katonai radarrendszer részét képezték, a hozzátartozó tartószerkezettel egyetemben. Az antennák tartószerkezetének tetején van egy forgató rendszer, melynek segítségével az antennák 360° -os szögben forgathatók. A rendszer 12 db eredeti antennát, valamint 2 db alacsonyabb frekvencián üzemelő antennát tartalmaz, melynek segítségével kívánjuk fogni a meteorok által létrehozott ioncsatornákról visszaverődő rádiós jeleket. A jelek egy speciális vevőegységbe érkeznek majd, mely 50–120 MHz sávon működik. Érzékenysége többszörösen meghaladja az üzletekben vásá-

rolható legjobb vevőkészülékekét. Kifejlesztésük kb. 1 évet vett igénybe, ezen kívül van még egy-két extra dolog rajta, ami egy bolti vevőkészülékben nincs. A vevőkészülék a vett jeleket továbbítja egy számítógéphez, melyen az adatokat tároljuk majd, és feldolgozva az Interneten bárki hozzá tud férni. Elképzeléseink szerint pontosan mérni tudjuk majd a meteoroid légkörbe való belépésének idejét, az ioncsóváról visszavert rádiójel időtartamát, a térerősség nagyságát, a meteorit megközelítő tömegét, és becsült távolságát. A vevőkészülék első prototípusa már elkészült, de még problémák vannak vele. A próbaüzemeltetés során még tudunk módosítani a készüléken, és ezután építjük meg a végleges készüléket.

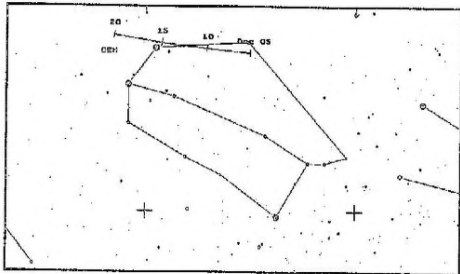
A próbaüzem tapasztalatairól a későbbiek folyamán számolunk be. Addig is szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik tőlünk bármilyen optikát vásároltak. A befolyt összeget az utolsó forintig az észlelőbázis létrehozására fordítottuk. Szeretnénk köszönetet mondani azon személyeknek, akik tevékenyen kivették részüket a munkából, név szerint: Kovács Béla, Purak Sándor, Varga Zoltán, Jäger Zoltán és Bíró Imre Barna.

EGRI JÓZSEF

Észlelési ajánlat

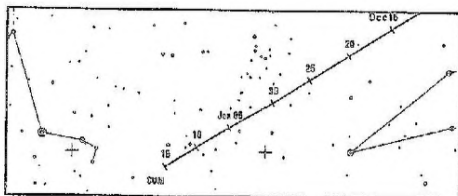
Geminidák

A raj láthatósága december 7-től december 17-ig tart. Maximuma december 14-én lesz 04:00 UT-kor (SL= 262°2). Egyike a jelenleg megfigyelhető legszebb, évenként jelentkező rajoknak. Maximuma ebben az évben újholdra esik. Tagjai gyakran fényesek, közepesen gyorsak. A maximum időpontja, valamint a csúcs csekély változást mutat. Az elmúlt 12 év 6 legjobban megfigyelt maximuma mind SL= 262°1 és 262°3 (december 14, 01:30–06:00 UT) között következett be 110–130-as ZHR-rel. Az idén a maximum 04:00 UT körül fog bekövetkezni. A halványabb, teleszkopikus meteorok többsége majdnem 1° SL-lel (kb. 1 nappal) a vizuális maximum előtt fog jelentkezni. (Ajánlatunkban az egyes rajok ismertetésénél a radiáns helyzetét és mozgását ábrán mutatjuk be.)

Coma Berenicidák

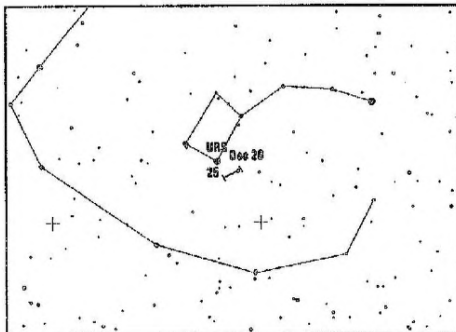
December 12. és január 23. között figyelhetjük meg ezt a kis rajt. Maximuma december 19 lesz (SL= 268°). Általában csak a Geminidákkal és a Quadrantidákkal együtt figyelik meg. A jelentkezési időszak többi részében a megfigyelők hanyagolják az észlelé-

sét. Nem is csoda, hiszen alacsony aktivitása (ZHR= 5) nem kápráztatja el a megfigyelőket. Nagyon gyorsak. A Hold az első negyed felé közeleg, így hajnali megfigyelését semmi sem zavarja.

Ursidák

Nagyon szegényesen észlelt raj, de egyike azon rajoknak, melyek az elmúlt 60 évben két nagyobb kitörést produkáltak (1945, 1986). Megnövekedett aktivitást mutatott még 1988-ban és 1994-ben is. Nagyon kevés megfigyelő szánja rá magát, hogy a mostoha időjárás körülmények mellett észlelje e rajt. Tagjai halványak, közepesen gyorsak. A raj jelentkezési ideje december 17 és december 26 között esik. Maximuma december 22-én lesz 12:00 UT-kor (SL= 270°7). Az

1996-os rádiós maximuma SL= 270°8-nál volt, így valószínűleg az előrejelzés kicsit módosul, mégpedig december 22-én 15:00 UT-ra. A Hold első negyedben lesz, így a kora esti órák nem alkalmasak a zavartalan megfigyelésre. A radiáns egész éjjel látható, mivel cirkumpoláris. Átlagos ZHR-c 10 körül van, de a kitörések idején ennél magasabbat, 50 körüli értéket is feljegyeztek.

GYARMATI LÁSZLÓ

Újdonságainkból

Megjelent a Meteor csillagászati évkönyv 2002! Az Évkönyvet jelen számunkkal együtt postázzuk mindazok számára, akik november 30-áig befizették a 2002-es évre szóló tagdíjat. Mindazok évkönyv-példányait, akiknek a befizetése nem érkeztek be az említett időpontig, az év hátralevő részében folyamatosan postázzuk, külön borítékban. (Kérjük tagjainkat, vegyék figyelembe, hogy a tagdíjbefizetések banki átfutási ideje 8–10 nap.) Az évkönyv nem tagok számára is megrendelhető, ára 1700 Ft.

Megjelent Ponori Thewrewk Aurél legújabb könyve, *Divina astronomia – csillagászat Dante műveiben*. A kötet megrendelhető az MCSE-től (rózsaszín postautalványon történő befizetéssel, ára tagok számára 800 Ft, nem tagoknak 900 Ft), címünk: 1461 Budapest, Pf. 219.

